

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διδάσκουσα:

Μαρία Δασκολιά

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Τμήμα Φ.Π.Ψ.

Εαρινό εξάμηνο 2018 - 2019

ΕΝΟΤΗΤΑ 5:
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Α. Η ΜΕΘΟΔΟ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Η μεθοδο-κεντρική προσέγγιση της διδασκαλίας

- Κεντρική έννοια: η αποτελεσματικότητα της διδακτικής πράξης
- Τεχνολογική προσέγγιση της διδασκαλίας
 - Ορθολογική και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση και οργάνωση της διδασκαλίας
 - Εκπαιδευτικός = αποτελεσματικός διαχειριστής της σχολικής τάξης
 - πρέπει να παίρνει τις σωστές αποφάσεις
 - πρέπει να κάνει προβαίνει στις σωστές παρεμβάσεις

Η μεθοδο-κεντρική προσέγγιση της διδασκαλίας

- Θετικιστικό μοντέλο **επιστήμης**: η πραγματικότητα είναι μία και αντικειμενική – οι επιστήμες μπορούν να την περιγράψουν
- Θετικιστικό μοντέλο **εκπαίδευσης**: αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης για αποτελεσματική διδασκαλία των κυρίαρχων γνώσεων και αξιών

Φάσεις της μεθοδο-κεντρικής προσέγγισης της διδασκαλίας

- Σαφής προσδιορισμός και διατύπωση **σκοπών / στόχων**
- **Προγραμματισμός** δραστηριοτήτων
- **Υλοποίηση** διδακτικών και μαθησιακών δραστηριοτήτων (καθοδήγηση – ανατροφοδότηση)
- **Αξιολόγηση** αποτελεσμάτων με κριτήρια τους σκοπούς / στόχους

Αποτελεσματικός εκπαιδευτικός

- Αξιοποιεί τα αποτελέσματα της **έρευνας** στη διδασκαλία του
- Έμφαση στην **οργάνωση** και **μεθοδολογία**
- **Διδακτέα ύλη**: πολιτισμική μεταβίβαση των γνώσεων, δεξιοτήτων, αξιών του πολιτισμού

Η διδακτική πράξη

- **Περιεχόμενο και σκοποί:** δεδομένοι
- **Μέθοδος:** έμφαση στην οργάνωση όλων των παραμέτρων της διδακτικής πράξης
 - Διαφορετικότητα: αντικειμένων, μαθητών, σκοπών, ...
 - Εκπαιδευτικός: παλέτα από διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις και τεχνικές από τις οποίες επιλέγει τις κατάλληλες

Η μεθοδο-κεντρική προσέγγιση

- Κεντρικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού
 - ▣ Αυξημένος βαθμός ιεραρχικότητας και ελέγχου
 - ▣ Περιορισμένες οι συνεργατικές μορφές διδασκαλίας
- Γνώση των μεθόδων / αποτελεσματικής επιλογής και χρήσης τους
- Εύρυθμη λειτουργία της τάξης / διδασκαλία του Α.Π.
- Διδακτέα ύλη: αυταπόδεικτη αξία (δεν αμφισβητείται ούτε η προέλευση ούτε η χρησιμότητά της)
 - ▣ Δεν ενδιαφέρει πώς παράγεται αυτή η «ύλη»
 - ▣ Οι διαδικασίες μάθησης δεν αναδεικνύονται και ο ρόλος του μαθητή είναι μάλλον παθητικός και προσαρμοστικός

Παραδοχές της μεθοδο-κεντρικής προσέγγισης

- **Σχολείο – τάξη** = «παραγωγική επιχείρηση»
(καταμερισμός εργασιών / ιεραρχική διοίκηση)
- **Μαθητής** = παθητικός δέκτης, δεν εξετάζονται τα κίνητρα, οι δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα
- **Διαδικασία μάθησης** = επιφανειακή γνώση – κατανόηση – προετοιμασία για μάθηση ?

Β. Η ΜΑΘΗΤΟ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Η μαθητο-κεντρική προσέγγιση της διδασκαλίας

- Κεντρική έννοια: η ανάπτυξη του παιδιού
- **Προσωπο-κεντρική** (ή ανθρωπιστική) προσέγγιση της διδασκαλίας
 - Η εκπαίδευση πρέπει να αποβλέπει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του ανθρώπου σε ολοκληρωμένη προσωπικότητα
 - Ο μαθητής (παιδί) έχει:
 - αγαθή φύση
 - εσωτερικές δυνάμεις ανάπτυξης και αυτορύθμισης
 - Αναπτύσσεται καλύτερα όταν βρεθεί σε περιβάλλον αυξημένης στήριξης και ενθάρρυνσης, και μειωμένης καθοδήγησης και επιβολής

Βασικά εκπαιδευτικά κινήματα

- **Κίνημα της προοδευτικής αγωγής (progressive education) – Dewey, Kilpatrick**
 - ▣ Learning by doing
 - ▣ Καθημερινή ζωή: προσφέρει τις εμπειρίες και τις δραστηριότητες για την σχολική εργασία
 - ▣ Το σχολείο προετοιμάζει τον πολίτη

Βασικά εκπαιδευτικά κινήματα

- Η μεταρρυθμιστική αγωγή – Gauding, Kerschensteiner
 - ▣ «Σχολείο εργασίας»: αυθόρμητες, φυσικές δραστηριότητες και συστηματοποιημένη εργασία
 - ▣ Η ζωή αντικαθιστά το βιβλίο και η ενεργός δράση την παθητική μάθηση

Βασικά εκπαιδευτικά κινήματα

- Το κίνημα του «**Σχολείου Δράσης**» - Decroly, Claparède, Ferrière, Cousinet, Freinet
 - ▣ Άξονας: οι ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών
 - ▣ Έμφαση στο μαθητή και στις διαδικασίες μάθησης

Βασικά εκπαιδευτικά κινήματα

- Το κίνημα της **M. Montessori**
 - ▣ Έμφαση: αισθητηριακά ερεθίσματα των παιδιών προσχολικής/ πρώτης σχολικής ηλικίας
 - ▣ Παιδαγωγικό κλίμα: ανάπτυξη ελευθερίας και ευθύνης για το παιδί

Βασικά εκπαιδευτικά κινήματα

- Το κίνημα της **σοσιαλιστικής αγωγής** – Makarenko
 - ▣ Σχέσεις μέσα στην ομάδα και ανάμεσα στις ομάδες
- Το κίνημα του **αντι-αυταρχικού σχολείου** – **ανοιχτού σχολείου** – Neill
 - ▣ Δυνατότητα ελεύθερης επιλογής του προγράμματος σπουδών, στόχων και διαδικασιών

Η μαθητο-κεντρική προσέγγιση

- Κριτική στο **παραδοσιακό σχολείο**
- Έμφαση στο **μαθητή** (ανάγκες, ενδιαφέροντα, δυνατότητες, επιλογές του): εμπλοκή στην μαθησιακή διαδικασία
- Στόχος: η ολόπλευρη ανάπτυξη της **προσωπικότητας**
- **Εκπαιδευτικός**: ανάπτυξη γνήσιων και υποστηρικτικών διαπροσωπικών σχέσεων με τον μαθητή

Η μαθητο-κεντρική προσέγγιση της διδασκαλίας

- Ανθρωπιστική παιδαγωγική αντίληψη
- Υπαρξιστική φιλοσοφική προσέγγιση
 - ▣ έμφαση στο **άτομο** και στην ολόπλευρη ανάπτυξή του, ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσει τον εαυτό του και τον κόσμο, και να πετύχει την αυτοπραγμάτωσή του
 - ▣ σημείο αφετηρίας:
 - τα ενδιαφέροντά του, με σκοπό τη διεύρυνσή τους με νέα ενδιαφέροντα μορφωτικής δυναμικής
 - οι ανάγκες του, ψυχολογικές αλλά και μορφωτικές

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

- Γνώση της αξιοποίησης των σχέσεων ανάμεσα στον ίδιο και στους μαθητές και ανάμεσα στους μαθητές
- Γνώση του πώς να εμπλέξει το μαθητή στη διαδικασία οικοδόμησης της γνώσης (constructivism)
- Διευκολυντής διαδικασιών και υποστηρικτής σχέσεων
- Διερευνητικές διαδικασίες μάθησης
- Επιστημονικές γνώσεις: προσφέρουν διεύρυνση της σκέψης και απελευθέρωση του πνεύματος

Η γνώση στην μαθητο-κεντρική προσέγγιση

- Έμφαση:
 - ▣ στην εμπειρική γνώση
 - ▣ στην γνώση που βοηθά το παιδί να κατανοήσει τις προσωπικές του εμπειρίες και τον εαυτό του
 - ▣ στην επιστημονική γνώση που κατακτείται μέσω της εμπειρικής
 - ▣ στη διαδικαστική (γνωρίζω πώς) και λιγότερο στην δηλωτική (γνωρίζω ότι)

Παραδοχές της μαθητο-κεντρικής προσέγγισης

- **Σχολείο – τάξη** = προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις δυνατότητες του παιδιού
- **Μαθητής** = διαθέτει εσωτερικές δυνάμεις για να ρυθμίζει μόνος του τη μάθηση και τη συμπεριφορά του. Όμως για ελεύθερες επιλογές:
 - ▣ Απαιτείται ένα minimum γνώσεων?
 - ▣ Ποιος ο ρόλος του δασκάλου ?
- **Διαδικασία μάθησης** = κυρίαρχη στην αναζήτηση της ολοκλήρωσης του προσώπου